

การศึกษาการจัดการธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย

นางสาวพิศมัย อิศวกิจวีร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาพาณิชยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

974-566-114-7

013374

116410648

๑๑

A STUDY ON LIFE INSURANCE MANAGEMENT IN THAILAND

Miss Pisamai Usavakijviree

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Commerce

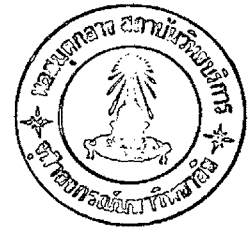
Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาการจัดการธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย
 โดย   นางสาวพิศมัย อัครกิจวิรี
 ภาควิชา   พาณิชยศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   คร.ทัศนีย์ บุญโยธยาน
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีระพล เมฆอักษิณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

(Handwritten signature)

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)
 รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
 ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(Handwritten signature) ..... ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.นราศรี ไฉวันชกุล)

(Handwritten signature) ..... กรรมการ
 (คร.ทัศนีย์ บุญโยธยาน)

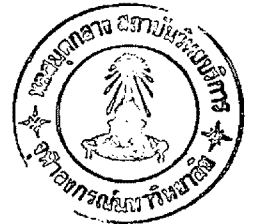
(Handwritten signature) ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีระพล เมฆอักษิณ)

(Handwritten signature) ..... กรรมการ
 (อาจารย์ทัศนีย์ ชรรณพิพิช)

(Handwritten signature) ..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ จลีพร โกลากุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษากิจการชุกิจประกันชีวิตในประเทศไทย
ชื่อนิสิต	นางสาวพิศมัย อัสวกิจวีรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ทัศนีย์ บุญโยทยาน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีระพล เมฆอริคม
ภาควิชา	พาณิชยศาสตร์
ปีการศึกษา	2528

บทคัดย่อ

การประกันชีวิตเป็นแผนการเพื่อป้องกันความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และช่วยเสริมสร้างหลักประกันให้แก่ผู้อยู่ในสังคมเพื่อชดเชยส่วนที่ขาดหายหรือบุบสลายไปก่อนเวลาอันสมควร นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งระดมเงินทุนภายในประเทศที่สำคัญแหล่งหนึ่ง ทั้งนี้ความเจริญเติบโตของธุรกิจประกันชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตให้แก่ประชาชนและความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ

การศึกษากิจการชุกิจประกันชีวิตในประเทศไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจดังกล่าว รวมถึงถึงบทบาทของสำนักงานประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ที่มีต่อการดำเนินธุรกิจ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป จากการศึกษาพบว่า เป็นไปตามข้อสมมติฐานคือ

1. บริษัทที่รับประกันชีวิตแบบสามัญจะมีลักษณะการดำเนินงานแตกต่างจากบริษัทที่รับประกันชีวิตแบบอุตสาหกรรมในค่านาง ๆ คือ ค่านสินค้าที่จำหน่าย กลุ่มลูกค้าที่เป็นเป้าหมาย การเก็บเบี้ยประกันชีวิต การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการขาย การควบคุมประเมินผลการทำงาน รวมทั้งผลตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ที่ให้แก่พนักงานตัวแทน

2. ความสนใจของประชาชนไทยที่มีต่อการประกันชีวิตยังอยู่ในระดับที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะแล้วจำนวนกรมธรรม์คือ

ประชากรจะคิดเป็นร้อยละ 2.76 ของจำนวนประชากรทั้งสิ้น เท่านั้น

3. กฎหมายที่ใช้ควบคุมการดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิตในปัจจุบันยังไม่รัดกุมเหมาะสมเท่าที่ควร เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนของบริษัท การวางหลักทรัพย์ของบริษัทไว้กับนายทะเบียน เงินกองทุน การลงทุนของบริษัท เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การประกันชีวิตในประเทศไทยไม่พัฒนาเท่าที่ควร

สำหรับปัญหาที่บริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยต้องประสบอยู่ในปัจจุบันพอสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน บริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยยังขาดผู้บริหารที่มีความรู้ความชำนาญในการบริหารธุรกิจอย่างแท้จริง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานยังอยู่ในระดับสูง

2. ด้านการตลาด บริษัทประกันชีวิตโดยทั่วไปจะให้ความสำคัญทางด้านวิชาการมากกว่าการตลาด ขาดการวิจัยทางการตลาดอย่างเพียงพอ จึงทำให้การดำเนินงานขาดทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

3. ด้านบุคคล คุณภาพของตัวแทนโดยทั่วไปยังไม่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน และมีปัญหาการออกจางานของตัวแทนอยู่ในระดับสูง

4. ด้านประชาชน ประชาชนโดยทั่วไปยังไม่เห็นคุณประโยชน์ของการประกันชีวิต

5. ด้านรัฐบาล ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจประกันชีวิตเท่าที่ควร และเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ยังขาดความรู้เพียงพ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ดังนี้

1. บริษัทประกันชีวิตควรจะให้ความสนใจกับการพัฒนากำลังคนเพื่อสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถรองรับกับการขยายตัวของกิจการ การบริหารการตลาดควรเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมากกว่านี้ โดยเฉพาะในด้านการวิจัยตลาดและการส่งเสริมการขาย นอกจากนี้ยังควรจะให้ความสนใจกับคุณภาพของตัวแทนอย่างจริงจัง และสร้างสิ่งจูงใจในการทำงานเพื่อให้ตัวแทนเป็นตัวแทนที่ทำงานเต็มเวลามากขึ้น

2. ควรจะได้มีการร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างภาครัฐบาล บริษัทประกันชีวิต และตัวแทน เพื่อให้ประชาชนได้มีความเข้าใจเห็นความสำคัญของการประกันชีวิตและได้รับประโยชน์สูงสุดจากการประกันชีวิต

3. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และซักซ้อมกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจประกันชีวิตในปัจจุบันโดยเร่งด่วน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

obstacles to the development of life insurance companies such as, the strict control on investment, securities deposit, capital maintenance, etc.

The problems that life insurance companies in Thailand have to encounter are:

- 1. Efficiency of the operation: Life insurance companies are lack of competent management personnels.
- 2. Marketing: Life insurance companies are generally selling more than marketing, without proper marketing research.
- 3. Agency force: The agent qualities standards are different among companies which lead to a high agent's turnover rate problem.
- 4. People: People in general did not understand the benefits of life insurance.
- 5. Government: Regulations are not supporting to life insurance companies operation.

Suggestion for the solving of the problems are as follow:

- 1. Life insurance companies should be more interested in the personnel development for the preparation of the business expansion, marketing management such as sell promotion etc. and qualified agency force.
- 2. All of the government officers, life insurance companies and agents must be cooperated to ensured public understanding more about life insurance in order to benefit the most out of life insurance.

3. Revision of the out of date relating life insurance law should be made. More training for government officers should be take place in order to educate more competent government personnels.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาการจัดการธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย ผู้เขียนได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.ทัศนีย์ ภูโยทยาน ซึ่งรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีระพล เมฆอริคม รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนไม่อาจจะทำงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จหากปราศจากความช่วยเหลือจากคุณบรรเลง ทับเที่ยง ในการให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนให้ข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษานี้เป็นอย่างมาก ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

พร้อมนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.นราศรี ไววนิชกุล ดร.ทัศนีย์ ภูโยทยาน รองศาสตราจารย์ จลีพร โกลากุล อาจารย์ทัศนีย์ ชรรณพิพิธ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีระพล เมฆอริคม ที่ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท้ายสุดนี้ผู้เขียนขอขอบคุณและประโยชน์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ บิคา มารดา พี่น้อง และเพื่อน ๆ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด และถ้าหากมีข้อผิดพลาดบกพร่องประการใดผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

พิศมัย อิศวกิจวีร์

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ลิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ซ
รายการแผนภูมิประกอบ	ฅ
รายการแผนภาพประกอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญของเรื่อง	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
- สมมติฐานของการวิจัย	2
- ขอบเขตของการศึกษา	2
- ประโยชน์ของการวิจัย	3
- วิธีการศึกษา	3
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	4
บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันชีวิต.....	6
- คำจำกัดความของการประกันชีวิต	6
- หลักของการประกันชีวิต	8
- การคำนวณเบี้ยประกันชีวิต	9
- การประกันชีวิตในประเทศไทย	10
- ประเภทของการประกันชีวิต	14
- การประกันต่อ	23
บทที่ 3 ลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย	27
- ประเภทของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิต.....	27
- การจัดองค์การของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย	36

	– การวางแผนการดำเนินงาน	46
	– การควบคุมและการประเมินผลการดำเนินงาน	47
	– การจัดการด้านการตลาด	49
	– การจัดการด้านบุคลากร	54
	– การจัดการด้านการลงทุน	59
บทที่ 4	ความสนใจของประชาชนไทยที่มีต่อการประกันชีวิตเปรียบเทียบกับประเทศ ในกลุ่มอาเซียน.....	82
	– การศึกษาถึงขั้นที่ไข้งชี้ถึงความสนใจของประชาชนที่มีต่อการ ประกันชีวิต	83
	– จำนวนกรมธรรม์ต่อประชากร	85
	– จำนวนเงินเอาประกันชีวิตต่อประชากร	86
	– จำนวนเงินเอาประกันชีวิตต่อผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศ.....	86
	– เบี้ยประกันต่อผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศ	86
	– การศึกษาถึงทัศนคติและลักษณะการประกันชีวิตของประชาชนใน ประเทศไทย	87
บทที่ 5	การควบคุมการดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย	124
	– การควบคุมการจัดตั้งบริษัท	125
	– การควบคุมการดำเนินงาน	129
	– การควบคุมทางการตลาด	133
	– การควบคุมทางการเงิน	135
	– ความคิดเห็นของบริษัทประกันชีวิตเกี่ยวกับการควบคุมของรัฐ ที่ได้จากแบบสอบถาม.....	143
บทที่ 6	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	155
	บรรณานุกรม	167
	ภาคผนวก	171
	ประวัติการศึกษา	184

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
3.1	64
3.2	65
3.3	66
3.4	67
3.5	68
3.6	69
3.7	70
3.8	71
3.9	72
3.10	73
3.11	74
3.12	75
3.13	76
3.14	77
3.15	78
3.16	79
3.17	80
4.1	93
4.2	94
4.3	95
4.4	96
4.5	97

ตารางที่	หน้า	
4.6	แสดงจำนวนเงินเอาประกันชีวิตของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน	98
4.7	แสดงจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิตของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน	99
4.8	แสดงจำนวนกรมธรรม์ของประชากรของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน	100
4.9	แสดงจำนวนเงินเอาประกันชีวิตของประชากรของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน	101
4.10	แสดงจำนวนเงินเอาประกันชีวิตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย	102
4.11	แสดงเบี้ยประกันรับสุทธิของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย	103
4.12	แสดงการจัดลำดับธุรกิจประกันชีวิตเปรียบเทียบกับประชากรและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยของกลุ่มอาเซียน	104
4.13	แสดงขนาดของตัวอย่างที่แยกตามเพศ	105
4.14	แสดงขนาดของตัวอย่างซึ่งแยกตามอายุ	106
4.15	แสดงขนาดของตัวอย่างแยกตามสถานภาพครอบครัว	107
4.16	แสดงขนาดของตัวอย่างแยกตามจำนวนบุตรในครอบครัว	108
4.17	แสดงขนาดของตัวอย่างแยกตามระดับการศึกษา	109
4.18	แสดงขนาดของตัวอย่างแยกตามอาชีพ	110
4.19	แสดงขนาดของตัวอย่างแยกตามรายได้ (ต่อเดือน)	111
4.20	แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทราบถึงหลักการเกี่ยวกับการประกันชีวิต	112
4.21	แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นประโยชน์ของการประกันชีวิต	113
4.22	แสดงสัดส่วนของแหล่งข้อมูลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างทราบเกี่ยวกับหลักการประกันชีวิต	114

ตารางที่

หน้า

4.23	แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำประกันชีวิต	115
4.24	แสดงสัดส่วนของเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเลือกทำการประกันชีวิต	116
4.25	แสดงสัดส่วนของเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่ทำประกันชีวิต	117
4.26	แสดงสัดส่วนของหลักเกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการตัดสินใจทำประกันชีวิต	118
4.27	แสดงสัดส่วนของประเภทการประกันชีวิตที่กลุ่มตัวอย่างทำประกัน	119
4.28	แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เปลี่ยนแปลงประกันชีวิต	120
4.29	แสดงสัดส่วนของเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างยกเลิกการประกันชีวิตที่ทำไว้	121
4.30	แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำประกันชีวิตโดยแยกตามอาชีพ	122
4.31	แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการประกันชีวิตโดยแยกตามระดับรายได้	123
5.1	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องทุนจดทะเบียนของบริษัท	146
5.2	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องการวางหลักทรัพย์ไว้เป็นประกัน	147
5.3	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องเงินกองทุน	148
5.4	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องการเบิกสาขา	149
5.5	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องแบบกรมธรรม์	150
5.6	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องอัตราเบี้ยประกันชีวิต	151
5.7	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องอัตราค่าบำเหน็จและค่านายหน้า	152
5.8	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องการลงทุน	153
5.9	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับในเรื่องการจ่ายเงินปันผล	154
6.1	แสดงการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและรายได้จากเบี้ยประกัน	165
6.2	แสดงการลงทุนของบริษัทประกันชีวิต	166

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่	หน้า
1. แสดงผังการจัดองค์การ ของธุรกิจประกันชีวิต	40
2. แสดงผังการจัดองค์การ ของบริษัท ไทยสมุทรประกันภัย	41
3. แสดงผังการแบ่งงานของฝ่ายการขาย	44

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่

หน้า

1. แสดงผังการดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิต

33

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย